

Stater, massmedia och militär har ofta en föreställning att det skulle vara önskvärt med maktbalans. Här prövar jag motsatta teorin: Att maktbalans vanligen är destruktiv och att balansen behöver brytas för att komma ur det destruktiva.

Konflikter som kombinerar makt och förtryck kan stabilisera makten genom att producera balans. Balansen får funktionen att skydda sig mot förändring. Det innebär att maktbalans skapar en stagnation. Exempelvis personliga gräl och motsättningar kan producera balans med hjälp av prestige och stolthet. Personliga motsättningar befästs och kan ibland till och med överföras till nya generationer. Cementerande maktbalans bevaras av passivitet och neutralitet från tredje part. Maktbalans förutsätter icke-ingripande.

Ickevåld och civil olydnad bryter maktbalans

Ickevåldsingripande kan förstås som medel för att bryta maktbalans. Genom att undergräva maktbalansen förlorar en maktordning sin utdragna, destruktiva balans.

Ett sätt att rucka maktbalansen är att moraliskt stärka ena sidan och försvaga den andra. Det gör att makten glider bort från parterna och över i mer generell moral och rätt. Istället för balans mellan parter så blir vi andra inblandade. Vi är med och fastställer vad som är rätt och vad som är fel. Det blir omöjligt att reducera en fråga till två parter.

Men det kan också vara så att motparter tillsammans producerar förtryck. Balansen blir en form av samarbete. Två parter som fungerar som fiender eller opposition skapar en balanserande dans som trycker ner och osynliggör andra parter. Opposition fungerar alltså som ett samarbete som tränger undan andra parter. Två motparter kan genom balans osynliggöra och trycka ner miljontals andra parter.

Civil olydnad är ett medel för att lyfta fler parter. Insätta dem som subjekt. Civil olydnad är att vända sig mot varandra snarare än mot härskare. Civil olydnad är att insätta varandra som regerande. När nya aktörer får stöd rubbas balansen. Fler parter börjar regera i våra samhällen. Demokratierna mångfaldigar sig.

Per Hergren
3 augusti 2006, version 0.2